

▲ Základy zbořené usedlosti č. p. 9 Aloise Schmidta zvané „U Watlů“ na dně vodní nádrže Žlutice.

Zaniklá ves Mlyňany na dně vodní nádrže Žlutice

Jaroslav Vyčichlo, Karlovy Vary

Následkem velkého sucha roku 2015 byly odhaleny základy zaniklé vsi Mlyňany, která před necelými padesáti lety z větší části zmizela pod hladinou tehdy nově budované vodní nádrže Žlutice. Z vody se tak letos na podzim vynořily základy stržených domů a hospodářských stavení, bývalé silnice a dlážděné cesty, rozcestí, pařezy pokácených alejí, či původní koryto potoka a další pozůstatky osídlení. Za pomoci starých map bylo možné dohledat jednotlivé domy a usedlosti, určit, kde stával místní hostinec, a podle čísla popisného přiřadit ke stavením jména jejich posledních majitelů a vzpomenout na jejich osudy.

Ves Mlyňany, německy Lindles, ležela v údolí na pravém břehu říčky Střely v nadmořské výšce 420 m asi 5 km západně od Žlutic. První písemná zmínka o vsi, rozdělené tehdy na několik vladýckých statků, pochází z roku 1379. Jeden ze

zdejších statků s tvrzí tehdy držel zeman Racek, připomínaný zde poté až do roku 1405. Další část vsi patřila jistému Střechovi. V roce 1467 Jan z Ejstebna prodal ves Mlyňany pro městský špitál města Žlutice. V majetku města Žlutice zůstaly Mlyňany až do roku 1848. Podle berní ruly z roku 1654 hospodařilo v Mlyňanech celkem 6 sedláků a 2 chalupníci na 250 korcích půdy (71 hektarů).

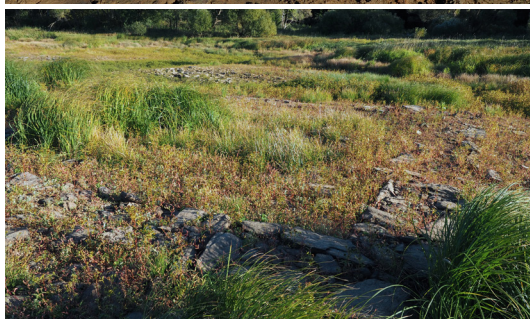
Během války o rakouské dědictví v roce 1742 táhlo z Prahy přes Žlutice 14 000 francouzských vojáků pod velením maršála Belle-Isle. Pro velký hlad a panující zimu vyjedli ve městě všechnen žitný chléb včetně těsta z díží. V mlyňanském hostinci přiložili hostinské ze Žlutic pistoli na hrud', ta ale žádný další chléb neměla. Poté co ve Žluticích podpálili panský hospodářský dvůr, byli prchající Francouzi pobiti císařskými husary

u Lachovického lánu v takovém množství, že se potok zbarvil krví do červena.

Za prudké letní bouře dne 12. června 1825 po zásahu bleskem zcela vyhořel místní hostinec. Na památku této nešťastné události byla poté na návisi vystavěna obecní kaple sv. Basilida. Na základě zákona o obcích ze dne 17. března 1849 a zrušení vrchnostenské správy se nakonec Mlýňany osamostatnily. K obci patřil ještě Rabový mlýn (Rabenmühle) na říčce Střele a hájovna v lesích na Čertově vrchu. V letech 1905–1908 působil ve funkci starosty Karl Ebert z č. p. 3, který se jako dlouholetý člen okresního výboru zasadil o výstavbu silnice do Skoků. Za jeho působení byl rovněž v obci vybudován vodovod a bylo započato se stavbou nové okresní silnice ze Žlutice, která vedla údolím říčky Střely. Do té doby se jezdilo vrchem přes Verušice.

Před druhou světovou válkou stávalo v Mlýňanech 31 domů a usedlostí, ve kterých žilo celkem 130 lidí. Zdejší obyvatelé se živilí převážně zemědělstvím, z řemeslníků zde provozovali své živnosti 2 ševci, 1 krejčí, 2 tesaři a 2 zedníci. Ve vsi stával hostinec „*Zum Jägerheim*“ č. p. 20. Na Rábově mlýně č. p. 22 se dvěma koly na svrchní vodu působil mlynář Rudolf Rabas. Dne 5. října 1938 byla nakonec obec obsazena oddílem německé armády v počtu 40–45 mužů pod velením kapitána z Beinhoffu a následně připojena k Německé říši. Po druhé světové válce došlo k nucenému vysídlení německého obyvatelstva a ves již nebyla nikdy znovu dosídlena. Někdy po roce 1949 byly Mlýňany připojeny ke Skokům a po roce 1955 přešly pod správu městečka Žlutice.

V polovině 60. let 20. století byly nakonec ruiny všech zdejších domů zbořeny při budování vodní nádrže Žlutice a po dokončení stavby hráze v roce 1968 byla větší část bývalé vsi zatopena vodou říčky Střely. Nádrž, která zabrala plochu 1,67 km², zalila dříve malebné údolí 15,61 milionů m³ vody. Pod hladinou tehdy kromě Mlýňan zmizela rovněž osada Dolánky (Dollanka) a dva další mlýny na říčce Střele – Havlův a Dolanský. Zrušena byla i hlavní silnice do Skoků a tamní ves s poutním kostelem Navštívení Panny Marie tak byla zcela odříznuta od světa. Vodní nádrž Žlutice dnes slouží jako zásobárna pitné vody a její břehy včetně odhalených pozůstatků bývalé vsi Mlýňany jsou tak nepřístupné. ■

- ▲ Bývalá cesta k hospodářskému dvoru č. p. 7 Aloise Würknera, zvanému „U Schafferů“, který býval největším objektem v Mlýňanech.
- ▲ Jeden z mohutných sloupů, které patrně dříve tvořily součást bývalého oplocení.
- ▲ Kamenné základy patřící nejspíše stržené usedlosti č. p. 21 Franze Reicha zvané „U Reichů“. Fotografie pořízeny v září 2015. Všechny fotografie Jaroslav Vyčichlo.